

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXI, broj 27

7. srpnja 2011.

cijena 100 Ft

Državno hrvatsko hodočašće,
u organizaciji HDS-a,
na blagdan Presvetog srca
Isusova u podravskim
Dvrljancima

Komentar

Prilika i za našu hrvatsku rič

Naporni su bili vikendi s brojnim folklorno-vjersko-političkim programi u ovi zadnji tjedni, širom Gradišća. Dovoljno je ako pomislimo na undanski Narodnosni dan, na četarski Country jamboree, kiseško-koljnofsko-školsko hodočašće u Bizonju, Hrvatski i tamburaški tabor u Koljnofu, sisačku turneju Četarcev, seoski dan u Plajgoru, Hrvatski dan u Nardi, trodnevno Hrvatsko spravišće u Šopronu, na maše pri kapeli Hubertus u Hrvatskom Židanu, na otvaranje dičjega parka u Petrovom Selu, sastanak načelnikov iz cijele Pinčene doline, a uz to i na veliki tradicionalni festival PETNO u Petrovom Selu. Ovo sve je dost i nabrojiti, ne onda pohoditi sve te programe ki se priredjuju u različiti naši seli, izostavljajući iz nabiranja one za koje sami organizatori još vik mislu da nazočnost Tajednika Hrvatov u Ugarskoj nije toliko važna. Na samom pragu ljeta nekako se svi pašću napraviti nešto skupno, nešto hrvatsko, prlje nek svi proju na ljetovanje, i prlje nek stupi na vrime pauza i praznina. Ov mised, pak je ova već sredina ljeta, pri folklornom maratonu će se najti sambotelski Hrvati veljek ov vikend, koljnofska delegacija će otputovati na obilježavanje Dana općine u Kiseljak (Bosna i Hercegovina). Hrvati va Bika si držu tradicionalnu svoju feštu 23. julyja, a ta dan su pozvani Gradišćanski Hrvati na skupno shodišće u Bizonju, ka kipu Putujuće Celjanske Marije. Znamda će mnogi od nas s razočaranjem primiti tu vist da nažalost, prvi put u povijesti Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj, ljetos se neće gradišćanska mladina otpravit u nikakov omladinski tabor. Čini mi se, jednu od najvećih falingov, će učiniti kotrigi Društva, jer s ovim skupa pod upitnik se stavlja i mogućnost potreboće daljnjih taborov. Nije održan niti Cvrčak, tamburaški sastanak za osnovnoškolare, a vjerojatno će dojti do minjbe i u predsjedničtvu toga Društva. Na početku augustuša 18. Tabor Peruške Marije se pripravlja ponovo u židanskoj lozi. Iako je na svakom polju sve manje pinez, Židanci su žilavi, ne daju se i ne pustu da im negdo pokvari volju i raspoloženje za jednotajednim boravkom u prirodi, na što se svako ljeto jur najpr pripravljaju mali i veliki. Uglavnom to bi bila ta paleta na što čeka u bliskoj budućnosti Gradišće, i svi ti Hrvati ke zanima što se događja izvan seoskoga praga i ki se još prez srditosti i jalnosti moru uživati u tom što se nudja. Uz to triba spomenuti da svi pohodnici pojedinih manifestacij garantirano se moru najti sa starimi prijatelji, davno vidjenimi rođjaki, poznaniki, a i to nije za mučanje da se provede jedno neobično otpodne ali večer u zaistinu dobroj atmosferi. Daj Bože, moremo negda-negda i nešto novoga viditi ter iskusiti, nešto si i prikzeti ter naučiti od drugih. Ali što je od toga sve još nek važnije, to je svaki put jedan plus, još jedna prilika i za našu hrvatsku rič!

-Tih-

„Glasnikov tjedan“

Na blagdan Presvetog srca Isusova hodočaste podravski Hrvati u Drvljance. I tako već godinama. Hrvatska državna samouprava već više godina u svojem godišnjem programu ima državno hrvatsko hodočašće, svake godine u nekoj drugoj regiji i u nekome drugom hrvatskom svetištu. Ove je godine na redu bila Podravina i Drvljanci. Blagdan Presvetog srca Isusova. Ranjenog, otvorenog srca, pozivajući nas da se zagledamo u Isusovu ljubav prema čovjeku. Onaj tko se ikada zatekao u Drvljancima, prošetao napuštenim ulicama, uređenim dvorištima prelijepih ladanjskih kuća, ostao je začaran ugođajem mira i spokoja, ljepotom trave i isparavanjem voda te našao sebe u nehotičnoj molitvi. Kao da ga na to nagone nevidljive sile, voda rijeke Drave ili visoka travnata polja uzduž nasipa koji se provlači Podravinom povezujući i onda ljude kada su to ceste izbjegavale. U Drvljancima, nadomak Starinu, nema stanovnika, tek kuća za odmor i mnogo Hrvata hodočasnika spomenutog blagdana.

„Bilo je preveć lepo ove godine, odveć, hvala Bogu sve po 'orvatski“, i toliko hrvatskih svećenika, pa tek zaređeni mladi svećenik Gabriel Barić koji je predvodio misu na hrvatskom jeziku. Martinčanin, naš svećenik. Hvala dragom Bogu, reći će predani vjernici koji se svakodnevno mole za svećenička zvanja. Došli su mnogi. A mnogi i nisu došli! Za pomoć je Hrvatska državna samouprava zamolila predsjednike županijskih hrvatskih samouprava, a i svi HDS-ovi zastupnici dio su organizacije državnoga hrvatskog hodočašća. Na svehrvatsko misno slavlje HDS je pozvao i sve hrvatske svećenike u Mađarskoj. Vjernici iz Martinaca i okolnih naselja, svi

koji su to željeli, na čelu sa svećenikom Augustinom Darnaiem, krenuli su pješice iz Martinaca na put prema Drvljancima, dug sedam kilometara. I mladi i stari, djeca i najstariji, muškarci i žene. Mnogi obučeni u nošnje, s križevima i zastavama u rukama, u molitvi, zastajalo se i zajedno molilo. Kako bi analitičari rekli, mnoštvo ljudi, jer još uvijek postoji kritična masa vjernika Hrvata u regiji. Misa je započela kod drvljanačkoga križa, i nakon toga posvećena je Ulica Srca Isusova, s drvenom pločom i izdjelanim imenom na hrvatskom jeziku. Pokraj

„Bilo je preveć lepo ove godine, odveć, hvala Bogu sve po 'orvatski“, i toliko hrvatskih svećenika, pa tek zaređeni mladi svećenik Gabriel Barić koji je predvodio misu na hrvatskom jeziku. Martinčanin, naš svećenik. Hvala dragom Bogu, reći će predani vjernici koji se svakodnevno mole za svećenička zvanja. Došli su mnogi. A mnogi i nisu došli!

Drave, na samoj obali i granici, Drvljanci, u slijepoj ulici. Za one koji još nisu bili ili prvi put čuju za ime toga naselja, kažimo kako se ono prvi put spominje 1289. g. Poslije Rákóczieve bune naseljavaju ga Hrvati. Godine 1910. Drvljanci su imali 192 stanovnika, od kojih 135 Hrvata. Osamdesetih godina dvadesetoga stoljeća već nema stalnih stanovnika u Drvljancima. Kapelicu Srca Isusova sa zvonom teškim 85 kilograma sagradili su katolički vjernici 1925. godine i posvetili je na blagdan Presvetog srca Isusova. Ove je godine hodočastilo Kapelici oko tisuću Hrvata iz Mađarske.

Branka Pavić Blažetin

MARTINCI – Nakon raspuštanja martinačke mjesne samouprave, odstupanjem tamošnjih zastupnika i načelnika, 17. svibnja, izborna povjerenstvo raspisalo je 24. srpnja prijevremene izbore. Izborne listiće glasači su dobili do 9. lipnja, a kandidati su kandidature za zastupnike i načelnika trebali predati zaključno s 24. lipnjem. Za martinačkog načelnika kandidiralo se pet kandidata: Péter Mihály Kustra (Micsa) (nezavisan), Róbert Ronta (nezavisan), József Antal Szkrajcsics (Stranka mladih demokrata), Csilla Csibor Varga (nezavisna), Levente Várnai (nezavisan). Za zastupnike tamošnje mjesne samouprave kandidirao se 21 kandidat: Radován Barics (nezavisan), Ildiko Gojác Barics (nezavisna), Éva Brezovics (nezavisna), Gojác Gyuláné (Ronta Angéla) (nezavisna), Attila Zoltán Hammer (nezavisan), Hideg Béláné, (nezavisna), Kitti Hideg (nezavisna), Sándor Kövesfalvi (nezavisan), Mihály Kustra (nezavisan), Péter Mihály Kustra (Micsa) (nezavisan), Tibor Kustra (nezavisan), Erika Kustra Szigecsán (nezavisna), Lévy József Lászlóné (nezavisan), Nevedel Jánosné (nezavisna), Gyula József Ronta (nezavisan), Róbert Ronta (nezavisan), Szigecsán Józsefné (Greges Gyöngyi) (nezavisna), József Antal Szkrajcsics (Stranka mladih demokrata), Damir Szolga (nezavisan), Donát Szolnoki (nezavisan), Csilla Czibor Varga (nezavisna).

Aktualno

Kako iskoristiti europske izvore na području turizma

Kako iskoristiti europske izvore na području turizma, bila je tema okrugloga stola organiziranog u okviru Mađarsko-hrvatskog piknika u Sormásu. Na okruglome stolu nazočili su predstavnici diplomacije Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, József Magyar, prvi savjetnik Generalnog konzulata Republike Mađarske u Zagrebu, dr. Mijo Karagić, počasni konzul Republike Hrvatske u Kaniži, Marin Skenderović, voditelj Ureda Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti, u ulozi organizatora, te turistički stručnjaci iz pograničnih županija.

Marin Skenderović smatra da je turizam mogućnost gdje se može najbolje surađivati, no u tome Mađarska i Hrvatska nisu ravnopravni, naime više mađarskih državljana odlazi u Hrvatsku kao turist, naravno, radi Jadranskoga mora. Mađarsko je tržište jedno od najvažnijih u Hrvatskoj, godišnje ostvaruje dva milijuna noćenja. S mađarske strane malo je poticaja da se pozivaju

hrvatski gosti iako Hrvati u inozemstvu troše milijardu dolara. Učinjeni su prvi koraci na Turističkom sajmu u Zagrebu, a prema g. Skenderoviću svakomu turističkom djelatniku važna je međusobna suradnja, a tomu treba težiti u budućnosti, jedino zajedno se može istupiti stratezijskim planovima kada će i Hrvatska biti članica EU.

G. Magyar u ulozi voditelja okrugloga stola istaknuo je značenje proračunskih razdoblja Europske Unije, koja traju sedam godina, a sljedeće je razdoblje od 2013. do 2020. g. Na njega se treba pripremiti zajednički. Srednjoj je Europi važno da ju i Hrvatska podupire, a Hrvatska je vrata za Balkan. Nije svejedno hoće li Hrvatska biti korisnik ili će biti promatrač u ratifikacijskom tijeku. Osamdeset posto turista iz Mađarske osobno kreće na put, stoga promidžba treba da bude jasnija. Treba početi zajednički razmišljati, treba se institucionalno povezivati. Gđa Pancirov se nadovezala na tematiku spominjući kohezijske fondove u kojima će i turizam moći pronaći svoj put, te govorila o uspješnim projektima koji se provode između Baranjske i Osječko-baranjske županije. Po njezinu mišljenju, međusobno upoznavanje ljudi i razvijanje turizma pridonijet će i razvoju gospodarskih potencijala. Uspješnost leži u ekipnom radu.

Načelnik pogranične Letinje predstavio je pozitivno ocijenjeni projekt IPA programa za prekograničnu suradnju „Sajam uz most na Muri“, koji će ostvariti s prijateljskim Prelogom. S dvije strane granice, odnosno mosta izlagat će mali poduzetnici, a sajam će popratiti kulturni programi. Govorio je o mogućnostima vodenog turizma pošto Hrvat-

ska postane članicom EU, naime do raznih dozvola teško se dolazi, a čim Mura ne bude granična rijeka, i ta će se poteškoća riješiti.

Dr. Mijo Karagić spomenuo je ulogu hrvatske manjine u Mađarskoj pri povezivanju dviju država i predložio da se ubuduće organizira savjetovanje poduzetnika s dvije strane granice. Rudi Grula, voditelj Turističke zajednice Međimurske županije, spomenuo je dobru suradnju sa susjednom Zalskom županijom, te zajednički projekt s gradovima Hévizom i Čazmom. Héviz je za Međimurje uzor za termalni turizam i g. Grula smatra da hrvatska strana može učiti o kontinentalnom turizmu od mađarskih kolega, naime u Hrvatskoj je obalni turizam razvijen, a kontinentalni je tek u početku. Izrađen je krovni plan turizma za prekogranično područje, koji donosi čitav slijed projekata. Dvije strane povezuje povijest, rijeka Mura, mogućnost da se zajednički pristupi trećem tržištu, da se zajednički nude sadržaji, npr. kao što je Biciklistički panonski maraton, u koji su uključene tri zemlje. Kreće se u izgradnju biciklističkih staza čime će se povezati Čakovec i Kaniža, vodene aktivnosti na Muri, može se spomenuti čitav niz interesa, a međimurski turistički stručnjak u budućnosti vidi termalnu rivijeru na tromeđi Mađarske, Hrvatske i Slovenije.

Sažimajući tematiku okrugloga stola, sudionici su se složili u tome da u kontinentalnom turizmu ima dovoljno zajedničkih interesa, a te interese treba dobro uskladiti, povezati da se ubuduće uspiju iskoristiti zajedničke mogućnosti.

Gradišćanski predsjednici i predsjedništvo DGHU na sastanku

Na informativni sastanak je pozvao Čaba Horvath, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj člane predsjedništva i sve predsjednike

hrvatskih manjinskih samoupravov na tlu Gradišća. Pozivu se je odazvao 9. junija, u četvrtak lipi broj funkcionerov da bi se diskutiralo o približavajućem kongresu Saveza Hrvata u Mađarskoj, o potriboći uplate članarine i mogućem sastavu delegacije iz Gradišća. Drugo važno pitanje ovoga sastanka je potaknulo popis stanovništva u dotičnom ljetu.

Kako je naglasio predsjednik Društva, ispunjenje lista na koj će se pitati za materski jezik i pripadnost pojedine peršone, potvrđujući manjinsko podrijetlo, je zvanredno važno ne samo za stanovnika ki se drži za svoje korijene i identiteta, nego za cijelu narodnosnu grupu. Zato tribaju svi oni ki su malo upućeni u hrvatske stvari širiti važnost med narodom da se i na ta pitanja moraju dati odgovori na ke drugačije nije obavezno. Svi nazočni su se slagali u tom da u davanju odgovorov anketa-ri imaju opet veliku ulogu i zato bi bilo dobro mobilizirati hrvatske stručnjake ter aktiviste u naši seli kim bi dužnost bila poticati naše ljude da se ne sramu priznati gdo su i koji jezik govoru s pravom i u vridnom jerbinstvu praocev. Popis stanovništva u Gradišću se čeka s velikom znatiželjom jer potom će se znamda ustanoviti i relevantan broj onih ki će jasno i glasno izraziti svoju hrvatsku pripadnost. - *Tiho* -

MOHAČ – Već tradicionalno III. mohačko natjecanje sa zapregama bit će 10. srpnja. U sklopu susreta bit će održano i Regijsko prvenstvo u C kategoriji, natjecanje dvojca sa zapregama koje je ujedno i IV. krug prvenstva tjeranja zaprega Baranjske županije. Natjecanje se odvija u parku iza gradske športske dvorane. Ovim natjecanjima sudjeluju i dva izvrsna tjeraca zaprega, dva Hrvata: Atila Plužar iz Kašada i jedan od organizatora mohačkog natjecanja, svestrani Stipan Filaković (profesor, trener, uzgajivač konja i tjerac zaprega) iz Mohača.

Državno hrvatsko hodočašće u Podravini

Domalo tisuću hrvatskih vjernika okupilo se u Drvljancima na blagdan Presvetog srca Isusova

Kako svaka zajednica, tako i Hrvati u Mađarskoj imaju svoja omiljena regionalna hodočastišta koja redovito posjećuju. Međutim već nekoliko godina organiziraju se i državna hrvatska hodočašća koja okupljaju vjernike i iz drugih hrvatskih regija. Tako je u organizaciji Hrvatske državne samouprave odnosno nadležnog Odbora za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport, 1. srpnja, ustrojeno V. državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj. Nakon Homokkomároma (Zala), Kačmara (Bačka), Koljnofa (Jursko-mošonsko-šopronska županija) i Juda (Baranja), priključivši se tradicionalnom hodočašću podravskih Hrvata, ove je godine državno hodočašće održano povodom blagdana Presvetog srca Isusova u Drvljancima, mjestu bez stalnih žitelja, ali omiljeno odmorište, s vikendicama i s nekoliko sačuvanih starih kuća, te hodočasno mjesto podravskih Hrvata.

Već po ustaljenoj tradiciji, hodočašće u počelo 7.30 tradicionalnom procesijom hodočasnika koja je krenula od crkve Svetog Martina iz Martinaca, a predvodio ju je martinački župnik, velečasni Ágoston Darnai. Ostali hodočasnici priključili su im se poslije, s polaskom u 10 iz Martinaca, mikrobusedima i autima.

Kako je najavljeno, u okviru državnoga hrvatskog hodočašća, s početkom u 11 sati na prostoru pokraj kapelice i zvonika služeno je misno slavlje na otvorenome, koje je predvodio novozaređeni svećenik, velečasni Gabriel Barić, rodom iz Martinaca. Suslužili su martinački župnik Ágoston Darnai, te svećenici Hrvati porijeklom iz podravskih hrvatskih naselja, a od župnika hrvatskih zajednica u Mađarskoj priključio im se jedino santovački župnik Imre Polyák, biskupski namjesnik za manjine Kalačko-kečkemetske nadbiskupije.

Misi je sudjelovalo oko tisuću hrvatskih

vjernika većinom iz okolnih, te udaljenijih podravskih naselja, ali su došle i organizirane skupine hrvatskih vjernika iz Bačke i Baranje te nekolicina vjernika iz Budimpešte i Gradišća. Dodajmo da je poziv upućen svim predsjednicima županijskih i mjesnih hrvatskih samouprava, župnicima i vjeroučiteljima „hrvatskih” naselja u Mađarskoj, članovima Skupštine HDS-a, načelnicima okolnih naselja, Veleposlanstvu i Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Budimpešti, odnosno Pečuhu, pečuškom biskupu, a poziv je objavljen i putem hrvatskih glasila u Mađarskoj.

Svojom nazočnošću slavlje je uveličalo i

Misno slavlje predvodio je velečasni Gabriel Barić, suslužili su martinački župnik Ágoston Darnai i svećenici Hrvati podrijetlom iz podravskih hrvatskih naselja, te santovački župnik Imre Polyák

nekoliko uzvanika, među njima i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, Győző Szatyor, predsjednik Odbora za prosvjetu, manjine, mladež i šport Skupštine Baranjske županije, parlamentarni zastupnik Imre Pichler, te zastupnici mjesnih, županijskih hrvatskih samouprava i Skupštine HDS-a.

– Sigurno ste svi već primijetili koliko ste nakon svete mise mirniji kada se vraćate svojim kućama. Jer ste ostavili kod Isusa sve ono što vam je teško u životu, što sami ne biste

mogli riješiti. Treba i nama u našem životu dan kada će se odmoriti tijelo i duša. Pitamo se zašto u davna vremena nije bilo toliko srčanih bolesnika, zašto nismo toliko mladih izgubili od srčanog udara kao danas. Jer su naši preci znali kada je vrijeme rada, a kada odmora. Takav nam je i današnji dan, dan odmora – reče uz ostalo u svojoj prigodnoj propovijedi velečasni Barić, ukazujući na to kako sve ima svoje vrijeme. Slikovito se zapitao zbog čega trčimo ako nemamo vremena pogledati u nebo. – *Pitam sad vas, da li vi ikad pogledate na nebo, ili ste zauzeti samo ovozemaljskim stvarima? Čovjek koji priznaje svoje greške, poznaje i svoje granice, i zna da nije savršen. Da postanemo takvi ljudi, moramo se upisati u školu Srca Isusova gdje je glavni predmet pokornost i ljubav. Neka nam da Bog, svima nama i našim obiteljima, da ovozemaljski život oblikujemo tako da budemo dostojni za vječni život – riječi su velečasnog Barića, kojima je završio svoju prigodnu propovijed.*

Misno slavlje na hrvatskom jeziku uljepšano je pjesmom okupljenih vjernika u pratnji župne kantorige Ančike Gujaš, kao i pjevanjem članica martinačkoga pjevačkoga zbora „Korjeni“ u izvornoj nošnji, a u pratnji Orkestra „Vizin“ iz Pečuha, za vrijeme priče i završne, izlazne pjesme.

Na kraju mise okupljenima se prigodnim riječima obratio Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, prije svega zahvalio se svima koji su se odazvali pozivu, posebno onima koji su došli iz udaljenijih

krajeva Mađarske, te svećenicima koji su suslužili misno slavlje. Posebno je izrazio radost, ali i ponos, kako reče, što su nam podravski Hrvati u osobi velečasnog Gabriela Barića dali još jednog Božjeg čovjeka koji će, kada se budemo okupljali, moći s nama zajedno slaviti Boga na našem materinskom hrvatskom jeziku. Pošto je velečasni Barić podijelio blagoslov, hodočasnici su zajedno otpjevali pjesmu Rajska Djevo, Kraljice Hrvata, koja je uljepšana tamburaškom pratnjom Orkestra „Vizin“.

Nakon mise upriličeno je svečano otvorenje Ulice Presvetog srca Isusova, i posvećenje dvojezične ulične ploče, koju je izradio priznati pečuški drvorezbar Győző Szatyor, a svečanost su svojim pjevanjem uljepšale članice Pjevačkoga zbora „Korjeni“ iz Martinaca i Orkestar „Vizin“ iz Pečuha. Kako uz ostalo reče križevački načelnik Jenő Brezović, ove godine blagdan Presvetog srca Isusova poseban je zbog toga što je ujedno organizirano i državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj, ali i zbog toga što će glavna ulica odsada nositi ime Presvetog srca Isusova. On je predao riječ autoru dvojezične ulične ploče, koju je nakon toga posvetio Ladislav Ronta, harkanjski župnik i dekan Šikloškog dekanata. On je uz ostalo podsjetio kako je sve počelo prije sedamnaest godina u krugu prijatelja kada su razgovarali o tome kakva su bila

nekadašnja hodočašća povodom drvljanskog proštenja. „Kad smo bili djeca, kad smo bili mladi ne samo na taj dan već i više puta godišnje smo dolazili u Drvljance. Kako se prisjećam, u ono vrijeme puno ljudi došlo je iz okolnih naselja na blagdan Presvetog srca Isusova, ko pješice, ko biciklom, a ko je imao, i motorom. Tada sam došao na ideju da bismo na taj dan trebali držati misno slavlje u Drvljancima. Navijestio sam u Šeljenu, Starinu da ćemo imati misu, a ljudi nisu vjerovali da će netko doći ovamo. Kako bi i vjerovali kada ovdje već nije bilo nikoga. Kako sam zabilježio, okupilo se nas sedamdesetero. Tada smo se dogovorili da ćemo svake godine na taj blagdan služiti misu. Treće godine pozvali smo pečuškog biskupa Mihály Mátya, a okupilo nas se već više stotina vjernika. To je bila prva prava podravska bučura, – reče uz ostalo Ladislav Ronta.

Po povratku u Martince za hodočasnike je priređen zajednički objed u športskoj dvorani, a za uzvanike u domu kulture gdje je tom prigodom otvorena izložba „Putovima Svetoga Martina“ poznatoga hrvatskog naivnog slikara Milana Generalića, koju je u nazočnosti autora i predsjednika HDS-a Miše Heppa, te gostiju hodočasnika predstavila i otvorila Ljiljana Pancirov, generalna konzulica. Na izložbi, koja je početkom lipnja bila postavljena i u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae u Pečuhu, predstavljeno je dvadesetak radova (fresaka) oslikanih tehnikom „al fresco“ na podlozi koju slikar sam izrađuje, a koja oponaša zidne površine. Freske prikazuju Svetog Martina preko različitih prizora s tipičnim i prepoznatljivim ikonografskim atributima.

Zajedničkom molitvom, pjesmom i druženjem mnoštvo okupljenih hrvatskih vjernika na dostojan način proslavilo je taj zajednički blagdan druženja u vjeri. Bila je to ponovno prava podravska „bučura“, koja je ove godine dobila i širi, državni značaj. Zahvaljujući zalaganju podravskih Hrvata kao domaćina, njihovih župnih zajednica, mjesnih samouprava naselja i hrvatskih samouprava te Županijske hrvatske samouprave, sudionici državnog hodočašća svojim su se domovima vratili ojačani u vjeri, ali i u osjećaju zajedništva Hrvata u Mađarskoj.

S. B.

Ploča s nazivom Ulica Presvetog srca Isusova posvetio je Ladislav Ronta, harkanjski župnik i dekan Šikloškog dekanata

IX. „Lipanski susreti“ u Sisku i Dan Sv. Vida u Topuskom

Putopis hrvatskoga vikenda s Četarci

Vik to velim, da je teško opisati koji je poklon, koje je to veselje i ćut ako Gradišćanski Hrvat zagleda za njega jur poznati grad, kamo se more vratiti s vrimenom na vrime. Kako pak zna srce jače i brže lupetati, kad znova objami stare prijatelje u Hrvatskoj, to je opet posebna priča. S tim nestrpljenjem su se Četarci uputili prema Sisku 18. junija, u subotu, u rani jutarnji ura, na čelu s hižnim parom Šaller. Ana pelja posle Hrvatskoga kulturnoga društva „Četarci“ a nje muž Joško je predsjednik Hrvatske manjinske samouprave. S njimi u društvu su još putovali Tivadar Čeri zastupnik u mjesnoj i Hrvatskoj samoupravi u rodnom mu selu i njegova hižna družica, čiji dva sini tancaju u mjesnoj folklornoj grupi. Prisički tamburaši u dodatku su imali „židanskoga bečara“ Zoltana Keresteša (kako je na putu ispalo dobrovoljnoga „večežičnoga“ turističkoga voditelja) i predsjednika HKD-a Zviranjak ter predsjednika HMS-a u Prisiki, Pavla Nickla. HKD Četarci i ovput, kot i predlani, na poziv Folklornoga ansambla Ivan Goran Kovačić, je gostovalo na IX. sisački „Lipanski susreti“, a med društvu je pred dvimi ljeti svečano potpisana povelja o suradnji i prijateljstvu.

Za petournim putovanjem konačno na tabli piše Sisak, što člani gradišćanskoga ansambla velikom ovacijom pozdravljaju na autobusu. Ivica Pandža Orkan, umirovljeni pukovnik Hrvatske vojske i savjetnik županice Sisačko-moslavačke županije za hrvatske branitelje i Željko Maljevac, novinar Novoga sisačkoga tajednika, a ne manje važno da i pokretač pobratimljenja spomenutih društav, nas čeka ju i peljaju do Ivice Posavca, predsjednika FA Ivan Goran Kovačić ter do brojnih članov ki odnud domom peljaju Četarce. Zahvaljujući Ivici Pandži, naši peljači su smješćeni u sisač-

„Četarski fašnjak“ na topuskoj placi

Ana Polyak-Šaller u društvu Nikole Abramovića, načelnika Općine Topusko

kom Hotelu Panonija, koji se nalazi u samom susjedstvu parka dr. Franje Tuđmana. Tako za objedom veljek se zdignemo od stola na posjet spomeniku poginulih hrvatskih brani-

teljev Domovinskoga boja, koji u obliku otvorene knjige čuva na sebi 233 imena palih junakov iz Općine Sisak. Kako smo dalje obavješćeni od bivših braniteljev ovoga područja, dotična županija je za Vukovarsko-sremskom županijom druga, najjače pogodjena regija, s ubijenimi hrvatskimi civilni, kih je 1600, i hrvatskimi branitelji, policajci kih je pak 560 ter brojnim porušenimi stambenimi i vjerskimi objekti. Cijeli naš boravak u Sisku i u njegovoj okolici je putovanje u ne

tako dalekoj povijesti, u ranjenoj, u duši dugo-dugo neizvračljivoj pokrajini. Rečeno je, tri dane ne bi bilo dosta da se posjećuju svi spomeniki, udarne točke iz Domovinskoga boja u cijeloj županiji. I zato je negda-negda teško iz te bolne povijesti još i vanjskom promatraču najzad skočiti u sadašnjost, u folklornu kavalkadu ka slijedi toga večera. U Starom gradu, kade se po deveti put održavaju „Lipanski susreti“ ima vrimenta još za glavnu probu, pokidob jednu koreografiju Četarcev

Ivica Pandža Orkan pri spomeniku poginulih hrvatskih braniteljev u Sisku

Ana Polyak-Šaller predaje dare Ivici Posavcu, predsjedniku FA Ivan Goran Kovačić

Mjesto, kade se je 1995. ljeta predala neprijateljska vojska hrvatskim naoružanim snagam

muzički sprohadjaju domaćini. Okolo, u trokutu sazidane, tvrđave, privatnici nudjaju svoje suvenire, foto-izložba vabi posjetitelje, a u kotlu se kuha riblja juha. Sve je na kupu, u svenek uspješnom trojstvu folklor, sajma i gastronomije. Teško se dočeka početak folklorne predstave, uglavnom s domaćimi grupama. Odrašćeni i dičji folkloriši FA Ivan Goran Kovačić, ženski jačkarni zbor Goranke u okviru stavljanju nastup dvih pozvanih ansamblov, uz Četarcu se to FA „Sesvetska Sela“. Posavske pjesme i plese u izvedbi HKD Četarci, publika od prve do zadnje minute prati aplauzom, a čim su naši mladi tancoši zapravo očarali gledatelje, to je bilo scenski prikaz Četarskoga fašnjaka, gradišćanskimi jačkama, tanci ter narodnim običajima, po sastavu Štefana Kolosara. Svečano zatvaranje za neke goste dura do jutra, uz vrlo kvalitetne tamburaške sastave „Složna braća“ i „Sad ali nikad“.

Nedilja nas pere godinom, spolom curi. Ovako se ganemo u Topusko, u mjesto, daleko kih 80 km od Zagreba, i na negdašnju važnu bazu srpske Krajine, u koj je rodjen strašni plan srpske Operacije Mač-1 s otrovanjem jila. Na ta način su htili Srbi onesposobiti borce 5. korpusa u Bosni i Hercegovini u Bihaću, a hranu su isprobavali na živi zarobljeni hrvatski vojnici. Gutajući kilometare u godini, zastanemo pri jednom tenku nasrid puta. Pukovnik Orkan objašnjava: „Najveći poraz srpske vojske se je ovde dogodio, kad nam se je predalo 9-12 jezero Srbov“. Iz tenka se jur ne puca, nad neobično mirnim spravom visoko lebdi hrvatska zastava. Na spomen-ploči piše da je na šestu obljetnicu operacije Oluja podignuta u znak spominka na veliku pobjedu hrvatskih oružanih snagov i predaju 21. korpusa neprijateljske vojske u Gornjem Vidoševcu. Nij mjesta na ovom području koje ne bi bilo zakopalo svoje žrtve ovoga nemilosrdnoga boja. I konačno Topusko, poznato po termalnoj vodi za ličenje. To već kasnije doznajem od načelnika općine, Nikole Abramovića da danas općina ima tri jezero stanovnikov, 70% Hrvati, a 30% Srbi. Pred bojem je to izgledalo obrnuto. A danas je cilj mirni suživot, potiskavanje u pozabljenje krvavoga poglavlja. Do svečane povorke folklorišev, Četarci sa sisačkim prijatelji skupa se spustu u bazen. Na povorki ka krene od katoličke crikve Sv. Vida, čiji je zaštitnik proslavljen uprav ta dan, sudjeluje osam folklornih grup. „Četarci“ opet i ovde jako uspješno predstavljaju njev običaj, branje rozmarina. Pred hotelom daleko odzvanja hrvatska jačka. Svirači iz Prisike i Hrvatskoga Židana su neumorni. Kad se prijatelji luču jedan od drugoga, to ne ide tako lako, a niti brzo. Srca se razdvajaju teško, iako je dogovoreno, u jesen se Četarci obavezno vraćaju na Smotru folkloru u Selište Kostajničko.

-Timea Horvat-

MARTINCI – Kako za Hrvatski glasnik izjavljuje voditeljica tamošnjega Ženskog pjevačkog zbora „Korjeni“ Kristina Gregeš Pandur, Zbor ove godine slavi 15. obljetnicu utemeljenja i neprekidnog rada. U tom razdoblju postao je zaštitnim znakom i ponosom ovoga hrvatskoga sela, ne samo u domovini Mađarskoj i među Hrvatima u Mađarskoj nego i diljem matične domovine Hrvatske. „Korjeni“ s Orkestrom Podravkom zabilježio je stotine i stotine nastupa i pokretač je niza aktivnosti i programa hrvatskoga sadržaja u Martincima. Rodendansko slavlje bit će priređeno 16. srpnja na obali Drave. Slavljenici očekuju brojne prijatelje, a slavlje će biti održano u sklopu već tradicionalnoga međunarodnog folklornog susreta što ga organizira KUD Martinci „S obje obale Drave“. Program počinje 19 sati, uz natup KUD-a Podravec iz Sopja i hrvatskih folklornih društava iz Podravine naravno uz domaćine slavlja Ženski pjevački zbor „Korjeni“.

BIRJAN – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, kako za Hrvatski glasnik kaže Milica Murinji Sörös, 23. srpnja priređuje se I. Hrvatski dan u Birjanu s bogatim sadržajima. Program Dana počinje u 15 sati glazbenom povorkom kroza selo i pozivom svirača, na čelu s Blaškom Bošnjakom, stanovnicima sela na okupljanje. U 16 sati služit će se misa na hrvatskom jeziku, koju će predvoditi olaski župnik Ilija Čuzdi, a pjevat će je Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. U 17.30 počinje zabavno-kulturni program u kojem će se predstaviti KUD Marica iz Salante, Garska omladinska plesna skupina, Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe iz Pečuha, Hrvatska folklorna skupina iz Birjana, utemeljena lani, koju vodi Mirjana Murinji, i koja će se ovoga puta predstaviti s bunjevačkim i šokačkim plesovima. Iznenađenje Dana je nastup Dječje skupine iz Birjana s hrvatskim plesom koju su uvježbali upravo za ovu prigodu.

Preminuo Otto von Habsburg

Otto von Habsburg, austrijski nadvojvoda i najstariji sin posljednjeg austrougarskog vladara Karla IV, preminuo je u Bavarskoj, u ponedjeljak, 4. srpnja ujutro, u 98. godini. Otto von Habsburg bio je bivši član Europskog parlamenta gdje je dvadeset godina zastupao bavarski Kršćanski socijalni savez, bio je počasni predsjednik Međunarodnoga paneuropskog saveza te od 2004. godine počasni građanin hrvatskog naselja Unde, pomorskog naselja Sumarтона te veliki zagovornik ulaska Hrvatske u Europsku Uniju. Također bio je državljanin Njemačke, Austrije, Mađarske i Hrvatske. Otto von Habsburg rođen je u Beču 20. studenoga 1912. godine, a jedno od prvih njegovih sjećanja jest sprovod cara Franje Josipa I. 1916. godine, nakon čega je njegov otac Karlo IV. stupio na prijestolje. Po završetku I. svjetskog rata idu u izbjeglištvo – prvo u Švicarsku, a potom na otok Madeiru, gdje je 1922. godine preminuo car Karlo IV. U međuvremenu je Austrijski parlament odbacio habsburšku dinastiju i zaplijenio svu službenu imovinu Habsburgovaca. Von Habsburg odupirao se nacističkom pripajanju Austrije 1938. godine, kad odlučuje napustiti Europu i otići u SAD. Nakon završetka rata vratio se u Europu, živio je u Francuskoj i Španjolskoj, dok mu austrijski administrativni sud nije ukinuo zabranu ulaska u zemlju – tek 1963. godine. Publicirao je niz povijesnih, političkih i socijalno-političkih napisa i knjiga. Sveučilišta mnogih zemalja dodijelila su mu počasno odličje, među inima i pečuški Medicinski fakultet te budimpeštanski ELTE. Misa zadušnica za Otta von Habsburga bit će u nedjelju, 17. srpnja, u 15 sati u budimpeštanskoj bazilici Sv. Stjepana.

hg

ŠIKLOŠ – U organizaciji Šikloškog kupališta (Thermal Spa Siklós), 23. srpnja organizira se već tradicionalni Hrvatski dan. Uz bogate dnevne sadržaje, nastupe folkloriša, navečer je nastup poznatog sastava Gazde.

U Hrvatskoj pišu o nama

Nek nam živi gradišćanska grana!

Gizdav sam da sam Hrvat

U izdanju Croatiace, neprofitne tvrtke Hrvata iz Mađarske sa sjedištem u Budimpešti, izašao je (2011) nosač zvuka tamburaša Petrovoga Sela. Tamburaši, poznate Koprive, objavili su dvanaest pjesama, uglavnom s vlastitim stihovima i glazbom. To je njihov prvi snimljeni album. Vjerojatno će ovaj album potaknuti i druge tamburaške sastave Hrvata u Mađarskoj da i sami snime svoj album, kao što su to prije njih snimili tamburaši „Kajkavci“ albumom „10 zlatnih godina“.

Nosač zvuka Kopriva sponzorirali su: Hrvatsko kulturno društvo Gradišće, Szentpéterfai Rébirtokosság, Hrvatska samouprava Petrovog Sela, BFH Europa Kft., Zaklada Petrovo Selo, Hrvatska samouprava II. okruga, Hrvatska samouprava XII. okruga, Hrvatska samouprava XXII. okruga i Hrvatska samouprava grada Budimpešte.

Koprive? Riječ je o osam naših tamburaša: Jandre Kovač, Robert Harangozo, Albert Handler, Mikloš Temmel, Andrija Handler, Mikloš Kohut, Rajmund Filipović i Dušan Timar. Momci vrlo dobro sviraju i pjevaju, ne samo na albumu nego i uživo, što mogu posvjedočiti jer sam uz njihovu glazbu nekoliko puta proveo nezaboravne večeri.

Koprive njeguju tamburašku glazbu i gradišćanski idiom. Autori su glazbe i teksta. Naslov njihova albuma jest: Gizdav sam da sam Hrvat (Ponosan sam što sam Hrvat). Dobar tekst, izvrsna produkcija i solidan design omota pružit će ljubiteljima tamburaške glazbe pravo zadovoljstvo.

Prve primjerke albuma u Hrvatsku je donijelo „petrovsko pero“ Timea, naime Horvat, pjesnikinja i novinarka rođena u Petrovom Selu – „kitica ka se zacipila va svoje stablo na jugu“, kako sam ju nazvao predstavljajući njezinu knjigu „Petrovsko pero“. Ona je naime 22. svibnja ove godine na svečanoj sjednici MO Šenkovec u sklopu Dana Šenkovca postala počasnom građankom mjesta Šenkovec u općini Brdovec, zbog svojega višegodišnjega prinosa međusobnih

Timea Horvat, počasna građanka mjesta Šenkovec, u Općini Brdovec

sveza između Senkovca i gradišćanskih Hrvata, kako je to obrazložio predsjednik MO Šenkovca Renato Turk.

Koprivama i Timei Horvat treba skinuti kapu i poželjeti im dobro zdravlje kako bi nastavili borbu protiv asimilacije, kao što su to u posljednjih pet stotina godina u Gradišću činili njihovi i naši predci. Treba se podsjetiti – trećina stanovništva Hrvatske koja je pred 500-tinjak godina otišla u današnje Gradišće, do danas je sačuvala svoj nacionalni i vjerski identitet.

Nenad Piskač

Panorama, br. 8, 31. svibnja 2011.

Mise na hrvatskom jeziku u Pomurju

HOMOKKOMÁROM

13. lipnja 2011. u 18 sati

(hodočašće, okupljanje vjernika u 17.30 kod parkirališta)

FÍCEHAZ

17. lipnja 2011. u 9.30 sati

KERESTUR

17. lipnja 2011. u 11 sati

Mise će služiti Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale.

Na hodočašću će pjevati zbor Varaždinske biskupije.

(Mole se vjernici, ako mogu, da se na hodočašće obuku u narodnu nošnju.)

KALAJČA – Od 6. do 10. srpnja u Kalači se priređuje XIX. podunavska smotra folklor, koja je, zbog odustajanja više naselja, ograničena samo na Kalaču i okolna naselja (u petak, 8. srpnja, od 18 sati u Dušniku). Novost je i to da će se ubuduće smotra priređivati ponovno samo svake tri godine. U programu Festivala nastupit će i gosti iz Hrvatske – HKUD „Matija Gubec“ iz Donjeg Miholjca. Festival započinje u srijedu, 6. srpnja, s početkom u 17 sati mimohodom sudionika, a svake večeri od 20 sati priređuje se folklorni program na dvorištu Prosvjetnog središta (Ulica Svetog Stjepana kralja 2–4). U subotu, 9. srpnja, cjelodnevni program posvećen je nematerijalnoj kulturnoj baštini, u okviru koje ga će se predstaviti i mohačke buše.

Trenutak za pjesmu

Snežana Hižman

Zora

Čeličnom hladnoćom
umotana zora
zagrljaj traži,
sumnju topi suzom
i svoje okruglo lice vlaži.

Hladnoća puca
pamćenje se lomi
u neshvaćenom naletu ponosa
redosljed kuglice inja slažu
vrte se i čvrsto škripe
obećanje na gram važu.

Slomila je zora
svoje nesigurne noge
i sada bol gasi sa strahom
mekanim bijelim
pahuljastim prahom.

Marijanska svetišta Šokaca i Bunjevaca

Dvodnevni međunarodni okrugli stol «Urbani Šokci 6» na temu «Marijanska svetišta Šokaca i Bunjevaca», održan je u Osijeku i Somboru, 9. i 10. lipnja. O marijanskim je svetištima govorilo više od dvadeset sudionika iz Osijeka, Vinkovaca, Vrbanje, Sombora, Subotice, Sonte, Monoštora, Zagreba i Pečuha. Spomenuti međunarodni okrugli stol održan je s potporom Grada Osijeka, Osječko-baranjske županije, Ministarstva kulture Republike Hrvatske te nekoliko gospodarskih subjekata i ustanova koje su pomogle Šokačkoj grani Osijek, te Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne zajednice, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, Grada Sombora i Zavoda za kulturu vođanskih Hrvata koji su pomogli Urbanim Šokcima Sombor. Među izlagačima bili su i dvoje Hrvata iz Mađarske: Đuro Franković, prof., Pečuh: Gospa u suncu, odnosno u tradiciji Hrvata u Mađarskoj, i Milica Klaić Taradija, novinarka, Pečuh: Majka Božja Đudska. Već šest godina održava se Međunarodni okrugli stol Urbani Šokci. Kako reče dr. Goran Rem, ovi okrugli stolovi donose istraživačke, svjedočanstvene i znanstvene razmjere stanju mijenama fenomena šokaštva. Do sada je na okruglim stolovima sudjelovalo oko 175 sudionika. Pokrenuta pozitivna Šokačka energija svojim aktivnostima postala je prepoznatljiva u Osijeku, Osječko-baranjskoj županiji i izvan Hrvatske, kazala je na otvorenju ovogodišnjeg okruglog stola predsjednica Udruge Šokačka grana mr. sc. Vera Erl.

Koprive u Pitomači: Izvješčaj doživljaja

Kako smo o tom već pisali, tamburaški sastav Koprive iz Petrovoga Sela je pred kratkim prvi put sudjelovao na 19. Glazbenom festivalu u Pitomači. Njev uspješni nastup izravno smo mogli pratiti prik televizijske emisije 10. junija, u subotu i svi mi Gradišćanci smo aplaudirali našim dičakom i mužem za odličnu izvedbu jačke *Petroviski tamburaši*. Kako su se čutili, kakovi su njevi dojmi, doživljaji, od toga neka oni sami govore. Zvana Mikloša Kohuta i Roberta Harangozoa svi su rado odgovorili na pitanje, još i osmi član Albert Handler, ki je sve ovo vrime u dalekoj Švedskoj.

Rajmund Filipović – Svirati na festivalu o kom sam vik sanjao, s onimi ki su mi zaistinu najbolji prijatelji, to je za mene bilo neopisiva čut. Naravno bio sam jako uplašen, živčan pred nastupom, ali svi smo mi jednako željili dobru produkciju. Za ovim festivalom svi smo još gladniji i žedniji za dobrom mužikom i da još bolji tamburaški sastav postanemo. Sve u svemu ja mislim da smo ta vikend bili pravi ambasadori Hrvatov iz Gradišća, a i cijele Ugarske.

Andraš Kováč – Atmosfera je bila super. Probe, probe, probe... stisnuto čekanje na nastup. Veselo i gizdavo sviranje pred čuda-čuda ljudi. Ona dobra čut kad znaš da si sve učinio, da si sve izdao iz sebe na nastupu i veliko svečevanje ovoga svega. Tako bi mogao sumirati sve te zgoditke u Pitomači.

Andraš Handler – Bio nam je veliki doživljaj, morem reći jedan od najvećih, otkidob skupa sviramo. Organizacija festivala kot i televizijsko snimanje je bilo profesionalno, svi su se trudili da Pitomača 2011. bude kvalitetan program za svakoga. Otpodne smo imali malo treme, kad ne sviramo svaki dan uživo na televiziji, a i to nije svejedno kako si obaviš djelo, kakovi utiski ostanu u drugimi ki su te gledali. Sve skupa bilo nam je drago da smo bili na takovom festivalu i ufamo se da ovo nij bilo zadnji put! Zahvalimo svim ki su nas gledali prik televizije a i batrili nas!

Mikloš Temmel – Kad nam je Andraš Handler spomenuo prvi put kamo ćemo, mislio sam da mu se bludi. A potom je sve išlo samo od sebe do festivala. Kad smo jur zašli u Pitomaču, svi ti zgoditki jako hudo su

prošli, nek ovi dani čekanja. Kad sad pogledam kipice pak videosnimku sad mi nek dolispada, kade smo bili. Tako mislim da ako u životu ne bi bili najbolji prijatelji, nigdar ne bi bili zašli u Pitomaču, a i na druga mjesta ne.

Dušan Timar – Meni je ov put bio jako veliki doživljaj. Kad smo se ganuli jur onda sam čutio da ćemo lip dan imati i tako je i bilo. Kad smo zašli na mjesto festivala i zagledao sam pozornicu kako je velika i zamislio da ćemo na toj svirati, to je bilo sjajna čut. Pred nastupom smo još jako čuda probali da nam lipo bude išla svirka, mislim da nam se je sve dobro nagodalo. Još jedan veliki doživljaj nam je bio tamburaški sastav Džentlemani ki su svirali za nastupom pri večeri. No tako kanim i mi jednoč svirati!

Albert Handler – Naravno mi je žao da nisam mogao proći u Pitomaču s mojimi tovaruši. Kad si oči zaprem, vidim pred sobom kako se smiju dičaki, da prilikom putovanja na svakoj benzinskoj pumpi su stali, kako su izguslali pred nastupom nekoliko puta pjesmu, kako su svi imali tremu. Kad je bio festival bio sam na jednom rodjendanu, uprav su hteli odrzati tortu kad su moji bili na redu u programu. U tom trenutku me ništa drugo nije zanimalo, zato sam i prošao u sobu i pogledao sam uživo prik neta nastup. Bili su jako šikani, jako sam se veselio da im se je lipo nagodalo i da su ljudi oduševljeno pucali. Gratulirat ću im osobno vrijeda, kad domom zajdem!

Zabilježila: -Timea Horvat-
Foto: Szabolcs Németh

*Iz povijesti Hrvatskoga glasnika
Aktualno*

Kongres saveza Hrvata u Mađarskoj Koljnof, 2006

(...) Gabor Győrvári smatra kako se sadašnje Savezovo ustrojstvo treba trenutačno zadržati, a može se utemeljiti Savez hrvatskih civilnih udruga u Mađarskoj jer je to dobra zamisao, a i potrebno nam je što više civilnih udruga.

Na glasovanje je stavljeno više prijedloga. Prijedlog Ladislava Penzeša da se oformi radna skupina koja će razmotriti nove inicijative i ako je potrebno, sazvati izvanredni kongres Saveza Hrvata u Mađarskoj – prihvaćen je. Prijedlog Društva Gradišćanskih Hrvata o izmjeni Statuta odbijen je. Prihvaćen je i prijedlog o podupiranju inicijative za utemeljenje Saveza hrvatskih civilnih udruga u Mađarskoj. Prijedlog izmjene Statuta Saveza sa strane Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj prihvaćen je.

Nakon toga prišlo se izboru članova Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj. Za članove novoga Predsjedništva izabrani su: Angela Šokac Marković (Bačka), Marija Pilšić (Gradišće), Mišo Hepp (Baranja), Zoltan Sigečan (Podravina), Jelica Pašić Draško (Budimpešta) i Ladislav Penzeš (Zala).

Izabrani su i članovi Zemaljskog odbora: iz Gradišća Nikola Kohut, Kristina Glavanić, Matija Šmatović, Geza Völgly ml.; iz Bačke Joso Šibalin, Anica Matoš, Matija Mandić Goher; iz Zale Katarina Koncer, Štef Körmendi, Čaba Prosenjak; iz Budimpeštanske regije Martin Ispanović, Zorica Agatić i Marko Dekić; iz Podravine Jozo Solga, Franjo Horvat i Đuso Dudaš; iz Baranje Arnold Barić, Mišo Šarošac i Mijo Mijatović. Izabrani su i članovi Odbora za financije i nadzor: Marija Kralj, Mate Miljački, Eva Ispanović, Mijo Štandovar, Ružica Hum i Tibor Dombai. (...)

(Hrvatski glasnik 2006/20)

Bogatstvo...

Obnovljeni dušnočki mlin
u senandrijskom Skanzenu

Sumarton slavio svoj dan

Dan naselja u Sumartonu već tradicionalno priređuje se vikendom blizu Duhova, ovaj put u subotu, 11. lipnja. Priredba u odnosu na prijašnje godine obilježena je skromnije, bez gostiju iz hrvatskih prijateljskih naselja, naime samouprava je ove godine odlučila štedjeti. Martin Capari, načelnik, smatra da se tog dana druže mještani, da se zabavljaju u ugodnom ozračju.

Tijekom dana za djecu su omogućene igraonice, jahanje, izradba ručnih radova, organiziran je mali nogometni kup među momčadima pojedinih ulica, kuhanje družina iz susjednih naselja, a za bogat kulturni program pobrinuli su se KUD Sumarton i učenicima osnovne umjetničke škole iz Serdahela. Na Danu sela sudjelovali su zastupnici samouprave budimpeštanskoga XV. okruga i njegove Hrvatske manjinske samouprave, na čelu sa Stjepanom Kuzmom, koji je podrijetlom iz Sumartona.

Načelnik Martin Capari i Joža Đuric, predsjednik sumartonske Hrvatske samouprave, s gostima iz Budimpešte

sam zaprosil svoje prijatele, znance kaj nam pomoru pri kuhanju na Danu sela. Došli su ribolovci, lovci z Serdahela, naš krčmar, pak oni su sami složili jelo, pak išče mnogi drugi i iz našega sela i ve bi im se štel zahvaliti kaj su nam pomogli. Celi den su svirali Toni Novinić, Joža Đuric i Đura Vlašić sa saksafonom, trubentom i harmonikom kaj su zabavili naše lude. Dan sela bez našega KUD-a ne bi vredilo fngo, njihov program je jako kvalitetan, to je naše i oni su po celoj državi poznati pak i Hrvatskoj, ja se štimam ž njimi. Samouprava kak more, tak pomore kulturnom društvu, novca nega fngo, al sam ja bečal tamburašima kaj njis odvozim na more iduše leto, pak nadale i druge ekipe, kaj bi im tak zahvalil kaj nam fngo pomoru vu seli. Iz Pešte smo pozvali goste, kaj se nastavi ona suradnja koja je započela, imamo mi tam našega Kuzma Pištija, koji je fngo delal vu tome kaj bude ta veza, tak su dobri ljudi tam i oni vek nas ugoste i zotoga smo bogati, jen drugomu pomoremo – kazao je načelnik Capari.

Dan sela i ovaj put se odvijao na nogometnom igralištu NK «Napred», a i ovaj put najviše organizacijskih poslova su imale civilne organizacije mjesta. Predsjedništvo nogometnoga kluba pobrinulo se za utakmice i za nagrade, kulturno društvo za zanimljiv program. Na tom danu osim načelnika mogli su biti ponosni mnogi mještani, roditelji tamburaša, puhača, plesača, mažoretkinja itd. Već je teško izbrojiti koliko glazbenika ima u tome naselju, za to je zaslužan učitelj glazbene umjetnosti Žolt Trojko. Od drugog razreda osnovne škole do umirovljenika cijeli repertoar je predstavljen na pozornici, od mažoretkinja, puhačkog sastava, malih tamburaša do Tamburaškog orkestra „Kajkavska ruža“, solopjevača Melite Kuzme i Balinta Kozme, do mješovitoga pjevačkog zbora, plesne skupine i omiljenih Sumartonskih lepih dečaka svi su se predstavili s hrvatskim pjesmama, plesovima, a „Sumartonski lepi dečki“ zabavljali su publiku do kasnih sati.

Izaslanstvo iz Budimpešte predvodio je Stjepan Kuzma, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave XV. okruga, koji je vrlo mnogo radio u prethodnim mandatima za suradnju, i on se raduje da i novo vodstvo okruga smatra važnom tu suradnju. György Bader, zastupnik u samoupravi XV. okruga, i Reka Tajti, odgovorna za obrazovanje i šport, čestitali su na lijepom kulturnom programu i izrazili nadu da će taj program predstaviti i u Budimpešti, odnosno da suradnja sa Sumartonom i Donjim Kraljevcem nadalje će biti živa i aktivna.

beta

Veliki dan maloga sela

Plajgorski svetak

Dan sela na Plajgoru je 19. junija, u nedilju, hvala Bogu prošlo prez većih problemov. Svetu mašu smo imali u crikvi Sv. Martina, pri koj se je crikva napunila, ar je jutro godinasto vrime bilo. Goste smo imali iz Koprivničkih Bregov, na čelu s načelnikom Mariom Hudićem.

Valpovo kolo u izvedbi KUD-a „Čakavci“

Za mašom je išla prošecija do kulturnoga doma, ali putem smo zastali i vijenac položili kod spomen-ploče Mate Meršića Miloradića ter gradišćansku himnu smo izjačili. Na dvoru kulturnoga doma nas je čekalo bogato jilo. Divlji gulaš, gulaš od leća i gulaš s pažonom i u njemu bufcek. A riblji paprikaš je bio samo za rezervu. Jilo se je kuhalo u četiri kotli. Na pregovore u pripremljanju za seoski dan je došlo 32 ljudi. Gostov je bilo po pladnji 218, a petnaestimi su podvarali to veliko mnoštvo. Ovdje moram spomenuti da Plajgor sve skupa ima samo 118 stanovnikov.

Najprvo je bio objed, a potom slijedio je kulturni program, u njem pjevački zbor Sv. Cecilija je pjevao novostare naše narodne pjesme. KUD Čakavci iz Hrvatskoga Židana najprvo je pokazao Valpovo kolo, a zatim je pjevački zbor Peruška Marija jačio narodne gradišćanske pjesme. U završetku programa „Čakavci“ su predstavili i Medjimurske tance.

Zabavni program je bio još da smo mogli viditi na DVD-u koncert Miroslava Škora, popularnoga pjevača iz Hrvatske ki je pred nekoliko ljeti gostovao i u Hrvatskom Židanu. Publiku je do večera zabavljao domaćin Andrea Tamás na sintetizatoru. To je bilo veliki dan maloga sela i jako smo se dobro čutili.

Vince Hergović

PEČUH, BAČKI MONOŠTAR – U Bačkome Monoštru na šestom Festivalu marijanskog pučkog pjevanja, koji će biti održan 9. srpnja, sudjelovat će i Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe iz Pečuha. U Bačkome Monoštru, selu sa oko 4000 žitelja, žive pretežito šokački Hrvati, pa je stoga selo nadaleko poznato po šokačkim nošnjama „lipim kao upisanim“.

PEČUH – U crkvi Svete Elizabete 17. srpnja, s početkom u 16 sati bit će redovita mjesečna misa na hrvatskom jeziku. Misno će slavlje predvoditi župnik narečene crkve Franjo Pavleković, a pjevat će ga Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. Kako kaže Marija Bošnjak, pokretač aktivnosti crkvene zajednice Hrvata grada Pečuha, nakon mise u vrtu župnoga dvora organizira se druženje uz kotliće koje će prirediti vješti muževi.

Kuhala se sarma u Kozaru

U organizaciji mjesne samouprave sela Kozara i dviju manjinskih samouprava, Hrvatske i Njemačke, od krajem svibnja u Kozaru je priređen dvodnevni Festival u kuhanju sarmi. Nakon svečanog otvorenja prije podne nastupili su polaznici mjesnoga vrtića s prigodnom lutkarskom predstavom i plesačnicom gdje su se plesali i hrvatski narodni plesovi, kaže nam odgajateljica kozarskog vrtića teta Tünde Andrić. Istoga dana u poslijepodnevni satima nastupio je Folklorni ansambl Baranja s mađarskim i hrvatskim plesovima, a potom Orkestar Oberkrainer, umirovljenici Kluba Lila Akác iz Kozara, Narodnosna njemačka plesna skupina iz Babraca, Hrvatski pjevački zbor Biser iz Kozara, plesni ansambl Rozmaring iz Rumenje (Romonya), a na balu je svirao Sugar Band.

Cijeloga dana u tridesetak kotlića na seoskome nogometnom igralištu kuhala se izvrsna sarma. Svaki kuhar ima neki svoj specifičan recept. Kako su za Hrvatsku emisiju Radija Pečuha izjavili kozarski šokački Hrvati, Marica Katić, Ivo Trubić i gospođa Crnković, šokačka sarma ima svoju posebnu dušu. U njoj nema riže, nego se „spravlja“ s kašom, a najbolja je ako joj se doda i malo sušenoga i dimljenog mesa. Marica Katić Kovačević veli kako su već nekoliko dana prije namočili kiseli kupus da se otkiseli. Sarmu su naše Hrvatice naučile praviti od svojih starih majka. I dan-danas je prave kada to traže njihova djeca jer bolje od majčine sarme nema nigdje. Kozarski su Hrvati prvi dan skuhalo 200 sarma, a isto toliko i drugi dan. A imali su i koga ugostiti. Pozvali su mnoštvo prijatelja. Tako su među mnogobrojnim izvođačima u nedjelju u Kozar došli vršendski Pjevački zbor Orašje i salantski KUD Marica. Od ranih jutarnjih sati za djecu su bili organizirani raznovrsni programi. I tako sve do večernjih sati i prijateljske razgovore uz kotliće pune sarmom.

-bpb-

Dan glazbe i Orkestar Vizin

Slavljenje Dana glazbe krenulo je iz Francuske, a slavi se 21. lipnja. Prvotni je cilj da glazba dođe do što više ljudi, zato je i Središte za kulturu grada Pečuha toga dana organiziralo niz besplatnih manjih koncerata na raznim mjestima grada. Tako je u program uvršten i Orkestar Vizin koji je svirao u prijedpodnevni satima na gradskoj tržnici među voćem i povrćem te izvrsnim suhomesnatim proizvodima. (vv)

Foto:Á. Kollár

Šokački divani

U Mohaču je u organizaciji Hrvatske samouprave i u suradnji sa Šokačkom čitaonicom otprije nekoliko mjeseci pokrenuto klupsko društvo, takozvani Šokački divani. I ja sam jednom sudjelovala takvom druženju čiji je gost bio narodni kazivač stihova, pa i sam „pjesnik“ Ivo Kalenić. Divani se održavaju svakoga mjeseca u drugi ponedjeljak, kaže predsjednik Hrvatske samouprave Stipan Filaković. Okupio se lijep broj šokačkih Hrvata, koji su ovoga puta zadivljeno gledali radove na obnovi i proširenju zdanja Šokačke čitaonice u koje se ulaže 16 milijuna forinti, od čega je šest milijuna dobiveno putem natječaja preko gradskoga poglavarstva.

Ivo Kalenić kaže da je mohački -Šokac i da živi na čošku do Šokačkoga kera, a susret s njim održan je točno 11. travnja, na dan pjesništva u Mađarskoj. Ivo Kalenić je svega nekoliko dana poslije predstavljen i u mohačkom Srpskom klubu, o čemu Srpske nedeljne novine i novinar Predrag Mandić u članku naslova Sećanje na prohujala vremena piše: U Srpskom klubu gost mohačkih Srba i njihovih prijatelja drugih nacionalnosti bio je pesnik i hroničar Ivo Kalenić. Događaj je ostvaren u organizaciji Srpske samouprave u Mohaču i mesne Srpske čitaonice u Srpskom klubu, 16. aprila. „U publici su bili Srbi, Šokci, Nemci i Mađari i svi zajedno su uživali u kazivanjima glavnoga aktere večeri“ – piše Predrag Mandić.

Ivo Kalenić ima 83 godine, živahan je starac, rođen 1927. godine u Kazinczyevoj ulici, u tzv. Kalinićevom sokaku, a škole je pohađao kod duvna (časnih sestara). Bilježi i pamti svijet i događanja u svijetu oko njega. Ne zamara se politikom i jezičnim te nacionalnim odrednicama, on ostaje vjeran svojoj Šokadiji iz koje je ponikao i koju nosi rođenjem u sebi, kao jedan od njezinih posljednjih istinskih izdanaka živi u svom mikrokozmosu. Bar je to bio moj dojam iz susreta i kratkoga razgovora s njim. Volio je čitati i završio je šest razreda. Zemlje je bilo puno i vinograd, i podrumi, salaš, trebalo je raditi. Kaže čika Ivo kako je u verševima uvijek bio izabran da ih kazuje, volio je Petőfia, Aranya, Jókai i voli ih i danas. Počeo je i pisati na mađarskom jeziku za svoju dušu, a šokačku pismu napisao je tek kao momak. Pisao je puno svojoj pokojnoj ženi, i to šaljivo i pomalo erotskog sadržaja, kako i priliči pravome hrvatskom mužu. Dio onoga što je naučio preradio je i sam napisao te kazivao okupljenim gledateljima, a razgovor koji je s njim vodio Stipan Filaković prekidan je glazbenim blokovima Tamburaškoga sastava Šokadija pod vodstvom Zoltana Horvata.

-bpb-

Bio jednom jedan harmonikaš

Riječi naslova ime su spomen-večeri u povodu tridesete obljetnice smrti harmonikaša, nekadašnjeg voditelja Orkestra KUD-a Baranja Zsolta Csányia, koja će biti priređena u sklopu ovogodišnjih Pečuških ljetnih igara 15. srpnja, s početkom u 21 sat na otvorenoj pozornici Ulice Káptalan. Tragično preminuli glazbenik ostao je do današnjega dana u živom sjećanju onih koji su imali priliku upoznati ga i raditi s njim. Oni su i pripremili glazbeno-plesnu večer u njegov spomen. Podrijetlom iz Kačmara, Csányi je i svoje počivalište našao na kačmarskome groblju ispod nadgrobnoga spomenika i harmonike isklesane u mramoru. Od oca Mađara naslijedio je talent i ljubav prema glazbi, a od majke bunjevačke Hrvatice ljubav prema svemu što je bunjevačko. Došavši u Pečuh kao 14-godišnji mladić, uključuje se u rad KUD-a Baranja. Uza stare baranjaše, svirače i plesače, koji će izvesti ples s križevima, baranjske i druge plesove, nastupit će današnji plesачi KUD-a Baranja s Bunjevačkim plesovima, brat preminulog glazbenika Csaba Csányi sa svojim sastavom, Judit Polyák i Anikó Móder s bunjevačkim pjesmama te Zoltán Szabó na gajdama.

PETRIJEVCI – Bunjevačka plesna skupina iz Čavolja, koja djeluje pod okriljem mjesne Hrvatske manjinske samouprave, i Izvorna plesna skupina Mohačke šokačke čitaonice, u nedjelju, 10. srpnja, gostuju na Petrijevačkim žetvenim svečanostima u Hrvatskoj. Na tradicionalnoj manifestaciji izvornog narodnog i amaterskog folklornog stvaralaštva skupine bunjevačkih i šokačkih Hrvata iz Mađarske sudjelovat će na svečanome mimohodu sudionika i u kulturnom programu na otvorenoj ljetnoj pozornici.

Krizmanje u Santovu

Tridesetak krizmanika mjesne hrvatske i mađarske zajednice primilo sakrament Potvrde

Povorka od kapelice do oltara pokraj velebnoga Marijina kipa

Na Duhovni ponedjeljak, 13. lipnja, u Santovu je priređeno krizmanje župne zajednice. Bili smo svjedoci povijesnoga događaja, jer je ono prvi put od posvećenja svetišta 1838. godine održano na mjesnoj Vodici. Svečano misno slavlje na otvorenome i prigodnu propovijed u nazočnosti domalo tisuću vjernika i hodočasnika predvodio je kalačko-kečkemetški nadbiskup dr. Balázs Bábel koji je podijelio sakrament Potvrde. Primilo ga je 35 krizmanika, pripadnika hrvatske i mađarske vjerske zajednice. Misno slavlje uljepšano je opходом krizmanika, njihovih kumova, crkvenih općinara i svećenika od kapelice do oltara pokraj Marijina velebnog kipa, te pjevanjem i molitvom vjernika na hrvatskom i mađarskom jeziku. Nadbiskup Bábel na početku mise posvetio je i blagoslovio novopostavljeno zvono (54 kg) i križ veličine 7,38 metara, darove vjernika. Sljedeće misno slavlje u okviru redovitih pobožnosti u čast Fatimske Gospe, koja se održavaju od svibnja do listopada, bit će u srijedu, 13. srpnja, s početkom u 17 sati. Drugi vjerski susret bačkih Hrvata na santovačkoj Vodici bit će u subotu, 6. kolovoza, a misno slavlje s počet-

Nadbiskup dr. Balázs Bábel posvetio je i blagoslovio novo zvono i križ

kom u 11 sati predvodit će mons. Đuro Hranić, pomoćni biskup đakovačko-osječki i generalni vikar. Na susret se očekuju i hodočasnici prijateljskih zajednica iz Hrvatske i Vojvodine (Srbije).

S. B.

Trideset pet krizmanika hrvatske i mađarske vjerske zajednice u društvu nadbiskupa dr. Balázsa Bábela, župnika Imrea Polyáka, vjeroučitelja Marice Jelić Mandić i Jánoša Valkaia

Natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskom jeziku

U našoj se školi svake školske godine organizira natjecanje, koje pruža dobru priliku učenicima da nam pokažu svoju hrabrost i sposobnosti. Budući da imamo mnogo programa tijekom školske godine, natjecanje planiramo uvijek u drugom polugodištu.

Recitatore smo imali iz svih razreda, od prvog do osmog, naime kod nas se hrvatski uči u svim razredima. Naravno, iz nižih razreda došlo je više natjecatelja nego iz viših, ukupno 38. Manji su još jako marljivi, njima je natjecanje velik dojam i događaj na kojem mogu pokazati roditeljima i svim ostalim učenicima, profesorima ono što znaju i što su učili. Veći odnosno „stariji“ učenici već imaju u vidu i ljubavne stvari, pa onda daljnje školovanje, moraju učiti više predmeta, pa jednostavno nemaju toliko snage ni vremena za recitiranje. Samo neki koji su vrlo aktivni i u školskoj nastavi, dolaze na takve priredbe.

Pjesme su mogli i sami birati, ali ako ih nisu našli, mi smo im pomogli i dali upute za biranje pjesme ili kakve priče. Svaki je učenik imao posebno jednu pjesmu ili priču, stoga nemamo neugodnosti da slušamo više puta istu pjesmu. Za traženje i izbor treba imati podosta vremena, nije svejedno kome kakvu pjesmu dati, treba da je primjerena učeničkoj dobi.

Čuli smo pjesme pjesnika iz Hrvatske, npr. od Gustava Krkleca, Dragutina Tadijanovića, Vladimira Nazora, Grigora Viteza, i od naših hrvatskih pjesnika u Mađarskoj: Stipan Blažetin, Marko Dekić.

U prosudbenom odboru bili su i nakraju donijeli tešku odluku: Marija Prenner-Dobóczy, učiteljica hrvatskoga jezika (1–3. razred), Edmond Bende, učitelj hrvatskoga jezika (4–8. razred), Zsuzsanna Schreiner, doravnateljica, Miklós Péteri, doravnatelj, Marija

Gólya Tádics, učiteljica njemačkog jezika, Ladislav Penzeš, ravnatelj Đačkog doma HOŠIG-a u Budimpešti, i Zorica Babić-Agatić, predsjednica tukuljske Hrvatske manjinske samouprave. Natjecanje je trajalo više od sat vremena ovim rezultatom:

Niži razredi

- I. mjesto – Marko Kalapač, 3.e
- II. mjesto – Margareta Ašin, 4.b
- III. mjesto – Mira Počveiler, 2.a
- Posebna nagrada: Zsombor Heim, 4.a

Viši razredi

- I. mjesto – Vivien Vukov, 7.a
- II. mjesto – Tijana Gajarski, 7.a
- III. mjesto – Ivan Milković, 8.a
- Posebna nagrada: Domonkos Kovács, 5.a

Svi smo bili zadovoljni radom i recitiranjem učenika. Neki su očekivali druge rezultate. Stvari se katkad mijenjaju i drukčije uspiju, kadšto se iznenadimo: „Kako je lijepo recitirao onaj učenik!“ a i razočaramo: „Više sam očekivao od ovog učenika!“ Ne možemo se ljutiti ni na koga iako nije tako recitirao kako smo to navikli. Pošten je učenik ako smije stati pred publiku i onda ako nije potpuno naučio pjesmu. Recitiranje je zadatak koji se mora završiti!

Zahvaljujemo za novčana sredstva tukuljskoj Hrvatskoj manjinskoj samoupravi, i za pomoć Osnovnoj školi „Sándor Weöres“.

Edmond Bende

Završnica Đačke olimpijade u Békecszabi

Pošto su na županijskom natjecanju Đačke olimpijade malih škola u Baji osvojili prvo mjesto u troboju (trčanje 60 i 100 m, bacanje malih lopta i skok udalj) i drugo mjesto na 800 metara, atletska momčad Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu – u sastavu Miroslav Balatinac, Marko Kanižai, Gergő Orbán, Máté Valkai, Máté Ördög i Patricio Čahut (kojega je na državnoj završnici zamijenio Krisztián Varga) – izborila je nastup na državnoj završnici. Na državnom natjecanju koje je održano od 20. do 22. lipnja u Békéscsabi, momčad santovačke hrvatske škole u konkurenciji 16 sudionika u troboju osvojila je 9. mjesto, a Szabolcs Marcssek u drugoj kvalifikacijskoj utrci na 800 metara zauzeo je posljednje, 9. mjesto. Iako je po vremenu izborio finale, zbog zdravstvenih problema nije nastupio u završnoj utrci.

Atlas vrijedan sto tisuća dolara

Australski nakladnik predstavio je na Frankfurtom sajmu knjiga golemi atlas vrijedan sto tisuća dolara. Atlas pod naslovom Earth (Zemlja), ima dimenzije 1,8 x 2,75 m kada je otvoren. Izrađen je u 31 primjerku od kojih svaki stoji sto tisuća dolara, rekao je njegov autor Gordon Cheers. Svaki primjerak najskupljeg atlasa radi se po narudžbi, a za njegovu izradu treba mjesec dana rada. Nakladnik kaže kako je već prodao dva primjerka u Ujedinjenim Arapskim Emiratima. Kao i u klasičnom atlasu, u Earthu se mogu pronaći karte pet kontinenta i izbor zemalja s engleskoga govornog područja, upotpunjen fotografijama veoma visoke rezolucije.

Ha-ha-ha

Kaže četkica za zube: „Imam najgori posao na svijetu.“
WC-papir će nato: „To ti misliš!“

„Čuvajmo običaje zavičaja”

U organizaciji KUD-a „Ivan Goran Kovačić“ Velika i Turističke zajednice Općine Velika, u Velikoj je 27. do 29. svibnja održana 21. Smotra folkloru „Čuvajmo običaje zavičaja“.

U programu smotre folkloru sudjelovala je i Hrvatska izvorna plesna skupina iz Budimpešte, reče za Hrvatski glasnik voditeljica slupine, Eva Ispanović, dodajući kako je s njima bio na smotri i njihov prateći orkestar Orkestar Perkovac iz Tukulje. Naši su se Budimpeštanci 28. svibnja predstavili i na Najdužem stolu u Hrvata, a navečer su sudjelovali koncertu na otvorenome. Nedjelja je bila u znaku mise u crkvi Sv. Augustina u Velikoj, mimohodu sudionika smotre ulicama grada, nastupa društava na pozornici kod Osnovne škole „Ivan Goran Kovačić“ i zajednička večera sudionika smotre u tamošnjemu vatrogasnom domu. U sklopu Smotre folkloru po drugi put je upriličen i Najduži stol u Hrvata koji su pripremili stanovnici Općine Velika, tamošnje udruge te gosti iz svih krajeva Hrvatske, ali i iz susjednih zemalja. Cilj je organizatora Smotre da Međunarodna smotra folkloru postane vodećom etno-gastro manifestacijom u regiji te da se Velika predstavi kao turističko odredište. Smotra folkloru trajala je tri dana, a u sklopu nje moglo se pronaći za svakoga ponešto. U svečanome mimohodu glavnom veličkom ulicom i ove je godine u narodnim nošnjama svoga zavičaja prodefiliralo petnaestak KUD-ova, a osim domaćih folkloruša iz Velike, Biškupaca, Kaptola i Brestovca, nastupili su i gosti KUD-a Klokotić iz Rumunjske, Hrvatska izvorna skupina iz Mađarske te folkloruši HKUD-a Dubrave iz Aladinića, iz susjedne BiH. Nastupila je i Ženska klapa Korlade, Folklorni ansambl Venčec iz Zagreba te KUD Trenk iz Nove Gradiške, a veselje su pucnjavom iz kubura uveličali i kuburaši iz Općine Lobar.

Racki Duhovi u Dušniku

Svi smo naši – poručuju nam racki Hrvati

U suorganizaciji Samouprave naselja i Hrvatske manjinske samouprave, u Dušniku je 11. i 12. lipnja priređena već tradicionalna kulturno-zabavna priredba pod nazivom «Racki Duhovi».

Hrvatska izvorna pjevačka skupina iz Dušnika

Već po običaju, dvodnevni program započeo je u subotu, 11. lipnja, natjecanjem vinara, nakon čega je u župnoj crkvi održano svečano misno slavlje. I ove je godine prvi dan bio posvećen mladeži, a nakon svečanog otvorenja i prigodnih riječi načelnika Petra Palotajia, u seoskom parku na Bari uslijedio je prigodni kulturni program na otvorenome, u okviru kojega je nastupila i Izvorna hrvatska pjevačka skupina.

Na prvi dan Duhova, u nedjelju, 12. lipnja, na Bari su priređeni razni zabavni sadržaji za djecu, natjecanje ribiča i posebno bogato gastronomsko nadmetanje, a upriličen je svojevrsan festival patke, koji je posvećen kulinarskim specijalitetima. U ranim popodnevnim satima svečano je predano obnovljeno dječje igralište na Bari.

Kao i svake godine, središnji prigodni kulturni program na otvorenome, koji je priređen 17 sati, obilježen je višejezičnim i više-nacionalnim sadržajima, nastupom domaćih, gostujućih i inozemnih folkloruških skupina, a pratilo ga je mnoštvo Dušnočana i njihovih gostiju. O multikulturnom okupljanju svjedo-

če trobojnice i slogan «Svi smo naši», postavljen na mjesnome športskom igralištu. Program je otvorila folkloruška skupina «Dobra», prijateljskog naselja iz Poljske, a zatim su uslijedili nastupi Hrvatske izvorne pjevačke skupine iz Dušnika, Društva iz Babraca (Babarc), Dječje plesne skupine «Dušenici», Skupine mališana „Hétszínvirág” iz Dušnika, Pjevačkoga zbora iz Vršende, Skupine mališana „Hétszínvirág” iz Kalače, Tamburaškog sastava „Danubia”, Romske skupine, Pjevačkoga zbora „Pravi biser”, Pjevačkoga zbora „Biser” i na kraju domaće Omladinske plesne skupine „Dušenici”. Program je od 19 sati nastavljen hrvatskom i mađarskom plesačnicom, a za dobro raspoloženje pobrinuo se Tamburaški sastav „Bačka” iz Gare.

Mnoštvom okupljenih, sadržajnim programom, nadaleko znanim gostoprimstvom, pozivanjem gostiju iz Hrvatske i Poljske, Dušnočani su opet potvrdili da im je stalo do njegovanja i očuvanja tradicije, ali i racko-hrvatskog podrijetla.

Tekst i slika: S. B.

Santovo

Zajedničkim ophodom hrvatske i mađarske zajednice proslavljen blagdan Tijelova

Kao jedan od četiri zapovjedna blagdana u katolika, blagdan Tijelova postao je popularnim u 13. stoljeću zbog posebno svečanih ophoda i hodočašća. Posrijedi je pomični blagdan i slavi se po blagdanu Presvetoga Trojstva. Kao blagdan uvodi se u Njemačkoj 1253. g., a papa Urban IV. 1264. uvodi taj blagdan za cijelu Crkvu.

Danas je Tijelovo u Hrvatskoj i državni blagdan koji je ove godine obilježen 23. lipnja. U nas se on slavi samo u crkvi, i to na kraju nedjeljne mise Tako je bilo i u Santovu ove godine kada je u nedjelju, 26. lipnja, već

po običaju, između mađarske i hrvatske mise održan svečani ophod oko župne crkve prigodom kojeg se izlaže Presveti oltarski sakrament, a za zajednički ophod i ove su godine postavljena četiri prigodna oltara na otvorenom, dva hrvatska i dva mađarska, koje su pripremili i okitili župni vjernici. Svečanu su povorku predvodile djevojke u šokačkoj narodnoj nošnji noseći crkvene barjake, a mladi ministranti put posipali laticama ruža.

Tijelovo je u materijalnom smislu blagdan kruha bez kojega ne možemo živjeti, a u duhovnome smislu Isusovo tijelo bez kojega ne može živjeti duh katolika. Blagdan je to sakramenta u kojem se, kako kršćani vjeruju i svjedoče, na nevjerovjatan i neopisiv način daruju Božja ljubav i milosrđe. Nakon godina zatiranja, tijelovski ophodi opet postaju najveće vjerske manifestacije.

S. B.

Tijelova u Kemlji

Ovo ljeto je bila prošecija drugačija nego sada. Naš farnik Karol Klemenšić su rekli da su oni star človik, već nimaju toliko moći da po cijelom selu nosiju božanstva. Tako je bilo i na goristajanje. Put je bio po stazi med kostanji do cimitra. Na četire štacije su farnik dali načiniti jedan stol. Na stol su stavili kitiće, sviće i križ. Po maši je bila prošecija. Muži su nosili nebo, pod čim su farnik nosili božanstvo. Zastave i križ su nosili mladi ljudi. Kantor i žene su jačile po cijelom puti. Pri grobu Mate Meršića Miloradića su ljudi dostali aldov. Kad smo najzad šli, zastali smo pri svakom oltari. Pri prvom se je molilo po

hrvatski, pri drugom po ugerski i tako dalje. Došli smo va crikvu i završili smo prošeciju ter još jedan lip svetak Tijelove u Kemlji.

Marija Novič-Štípković

Prošecija u čast Jezuševoga srca u Gornjem Četaru

Kako nas je izvijestio László Fodor, tajedan dan za Tijelovom, 3. julija, u nedilju je došlo do prošecije u čast Jezuševoga srca u Gornjem Četaru. Svetu mašu je celebrirao umirovljeni farnik Alajos Szabó, potom se je začela prošecija na Glavnoj ulici sela. Po dugoljetnoj navadi četarski dobrovoljni ognjogasci su u svečanoj uniformi nosili kip Jezuša, baldahin i zastave. Kudaj je išla prošecija i obloki su bili skroz nakinčeni u pozdravljenju i na diku Jezuša. Svečevanje je završeno svečanim blagoslovom i papinskom himnom u čast 60. obljetnice zaredjenja Svetoga Oca.

-Tiho-

Foto: László Fodor

Razglednice iz Birjana

Dan sela

U tom je selcu 25. lipnja održan Dan sela s nizom sadržaja, za sve stanovnike. U organizaciju se djelatno uključila i tamošnja Hrvatska samouprava, čija plesna skupina u programu Dana sela izvela je dio svojih naučenih koreografija. Plesalo se oko „svibanjskog drveta“, svečano slavilo kod spomenika Svetoga Ladislava... Načelnik sela s bogatom hrvatskom prošlošću, koje danas broji nešto više od petstotinjak stanovnika, jest János Novreczky. U selu djeluje sve aktivnija Hrvatska samouprava, na čelu s Timeom Dudaš Vörös.

Hrvati su u Birjan (16 kilometar udaljen od Pečuha) i na ovaj prostor došli početkom 17. stoljeća. Na području Birjana iz 2000. godine prije Krista nađeni su brončani ostaci koji dokazuju postojanje tadašnjih radionica bronce. Prvi put se ime naselja spominje u doba Arpadovića kao Berán, Byrán. Već 1332. godine u selu je župa, za provale Turaka stanovništvo je izbjeglo, oko 1565. godine u njemu nalazimo pet kuća. U razdoblju poslije izгона Turaka, prema popisima iz 1696. i 1702. g., selo postoji, spominje se devet bošnjačkohrvatskih kmetova. Početkom 18. stoljeća doseljava se nekoliko mađarskih obitelji, a potkraj 18. stoljeća već i Hrvati govore mađarski jezik. Selo je bilo posjed plemićke obitelji Batthyány. Po popisu stanovništva iz 1930. godine, u Birjanu i pripadajućim mu Beretvápuszti i Engelmajoru ima 356 Mađara, 105 Nijemaca, 1 «Tot», 95 Hrvata i 10 stanovnika pod ostalo.

U selu danas djeluju hrvatska, njemačka i ciganska samouprava. Birjan ima i prijateljsko naselje u Hrvatskoj, selo Vardarac u Baranji.

PEČUH, BIRJAN – U sklopu fotonatječaja «Dragovoljno za Pečuh i Baranju» Središta za kulturu grada Pečuha, fotograf Ferenc Gráczer dobio je nagradu za tri svoje fotografije koje imaju za temu dragovoljno sadnju cvijeća na javnim površinama sela Birjana. Njegove su fotografije bile izložene na otvorenome na velikim panoima složenim na pečuškome Széchenyievu trgu od 9. do 26. lipnja.

BAJA – Kako smo već najavili, tradicionalna Fišijada u Baji ove godine održat će se od 7. do 10. srpnja. U okviru središnjeg dana, u subotu, 9. srpnja, na Rooseveltovu trgu bit će smještena «bunjevačka ulica». Od 21 sat posjetitelji očekuju bunjevačkohrvatska narodna glazba, plesačnica i prikaz bunjevačke narodne nošnje. Okupljene će zabavljati garski TS „Bačka”.

PETROVO SELO – Na veliko vjersko svečevanje se pripravlja južnogradišćansko naselje 10. julija, u nedilju. Dugoljetni farnik u Austriji Jožef Hiršl vratit će se ta dan u rodno selo da skupa svečuje sa svojim rođjaci i stanovništvom Petrovoga Sela zlatni jubilej zaredjenja za duhovnika. Zlatomašnik je bio posvećen za duhovnika u Željeznom 1961. ljeta, bio kapelan u Velikom Petarštofu, farnik u Štikapronu, Celindofu a sve do mirovine je bio dušobrižnik Cindrofa. Joško Hiršl će svoju zlatnu mašu služiti u petrovskoj crkvi Sv. Pavla i Petra, od 15 uri dotične nedilje.

SAMBOTEL – Društvo sambotelskih Hrvatov i Hrvatska manjinska samouprava Sambotela srdačno Vas pozivaju na III. Hrvatski dan koji će se održati 10. julija, u nedilju s početkom u 15 uri, sa svetom mašom na hrvatskom jeziku u gradskoj crkvi Srce Ježušovo (Zárda) ku će služiti petrovski farnik u mirovini, Ivan Šneller. U 16 uri na Glavnom trgu će goste pozdraviti Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Franci Jurašić, predsjednik Društva sambotelskih Hrvatov, Laslo Škrapić, predsjednik HMS-a u Sambotelu, a Hrvatski dan svečano otvara gradonačelnik Sambotela, dr. Tivadar Puskás. U programu nastupaju KUD Strmec iz Hrvatske, pjevački zbor Danica iz Bika, pjevački zbor Mali Dunaj iz Kemlje, HKD Veseli Gradišćanci iz Unde, mišoviti jačkarni zbor Djurdjice iz Sambotela, KUD Konoplje iz Kemlje i pjevački zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana. Za programom za plesačnicu i zabavu svira petrovski Pinka-band, pod vedrim nebom.

KULJKET – U tom naselju južno od Mohača, u subotu, 9. srpnja, priređuje se tradicionalni Dan žetve. U sklopu kulturno-gastronomске manifestacije polusatnim programom, spletom baranjskih plesova, nastupa Kulturno-umjetničko društvo Mohač.

U pečuškom Trećem kazalištu (Harmadik Színház) „Baranja”, folklorni ansambl Sveučilišta u Pečuhu, 31. svibnja i 1. lipnja priredio je zaredom dvije samostalne plesne večeri. „Baranja” je utemeljena 1967. godine. Kako kaže njezin današnji umjetnički ravnatelj Đuro Jerant, za protekle 44 godine više od 400 plesača prošlo je kroz “Baranju” koja je djelovala pod vodstvom više umjetničkih voditelja: Milana Rockova, Csongora Iványia, Antuna Kričkovića, Antuna Vidakovića, Miše Šarošča, a već petnaestak godina na čelu Ansambla je umjetnički voditelj Đuro Jerant. Za ovu prigodu predstavljanja široj publici umjetnički voditelj Đuro Jerant sastavio je bogat program koji je izveden u dva dijela. Prvi dio večeri sastojao se od pet koreografija – Zsuzsa Hágen: Uspomena na Nikolu Zrinskog, plesna igra koju su izveli Orsolya Papp i Marko Jerant. Slijedio je nastup Orkestra Folklornog ansambla „Baranje”, predstavio se s Baranjskim melodijama, članovi Orkestra su Ljubomir Fenyősi, Mirko Bošnjak, Zoran Barić, Marko Jerant i Grga Kovač. U trećoj točki izvedena je koreografija Đure Jeranta: Zavidni, koja je 2006. godine u Poljskoj na Festivalu narodnoga plesa u

Katowicama osvojila nagradu za najbolju koreografiju. Plešu: Dániel Ruppert, Balaž Drinóczi, Marin Horvat, Zoran Živković i Marko Jerant. Slijedila je koreografija Attila Gálbera: Ženske poklade. Za kraj prvoga dijela plesne večeri izvedena je koreografija Đure Jeranta: „Ez a Diós...”, koja se prvi put našla na repertoaru Ansambla. Nastala je na temelju snimljenog arhivskog materijala i skupljene građe.

U drugom dijelu plesne večeri izvedeno je sedam koreografija. Đuro Jerant: Šokačke igre iz Katolja; Đuro Jerant: Kermez u Katolju; Vivien Gráf pjevala je dvije gradišćanske i jednu zalsku narodnu pjesmu. Slijedila je koreografija Đure Jeranta Prisički svatovac, nastao 2003. godine, a potom koreografija Antuna Vidakovića Nadmetanje plesača u kojoj su solo plesali Marin Horvat i Marko Jerant uz glazbenu pratnju Orkestra. Nakon toga koreografija Đure Jeranta Prelo, temeljem sakupljenog materijala iz Gare prije dva desetaka godina. Na kraju programa Orkestar je svirao hrvatske melodije; a posljednja koreografija programa bila je ona Đure Jeranta: Igre iz Podravine. *bpb*

Foto: Gábor Bárdos

BUDIMPEŠTA – U organizaciji narodnosnih zajednica koje imaju utemeljene samouprave u XV. okrugu (Armenci, Bugari, Grci, Hrvati, Nijemci, Srbi i Ukrajinci) 24. lipnja priredeno je ivanjdansko veselje. Nakon predavanja o ivanjdanskom običaju kod raznih naroda, slijedio je kulturni program, u kojem su sudjelovali predstavnici narodnosti u tom okrugu. Sve narodnosne samouprave osigurale su „svoj” program. U programu Hrvatske samouprave bila je Balkanska plesačnica uz glazbu tukuljskog sastava „Kolo”. U ponoć je priredeno preskakanje vatre uz glazbu i veselje.

SALANTA – KUD „Marica” 17. srpnja nastupa u Harkanju u okviru programa ovogodišnjega Harkanjskog ljeta. Program počinje u 16 sati na otvorenoj pozornici harkanjskoga kupališta. Hrvatski folklor neće predstavljati samo „Maričini” članovi, nego i Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata, a sve se završava zajedničkim kolom.